

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Державна наукова установа
«Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Генеральний директор
академік НАН України
В.П.Семиноженко

«17» лютого 2020 р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВНУТРІШНЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Затверджено рішенням Вченої ради
від 06 лютого 2020 р. протокол №1

Введено в дію наказом
Генерального директора
від 17 лютого 2020 р. № 16-1

Харків 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення розроблено з метою забезпечення всебічного розвитку здобувачів вищої освіти Державної наукової установи «Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів» НАН України (далі – НТК ІМК НАНУ), їх якісної підготовки до професійної діяльності та активної участі у суспільному житті, дбаючи про посилення позитивного іміджу НТК ІМК НАНУ та її конкурентоспроможності в Україні та за її межами.

1.2. Внутрішнє забезпечення якості освіти в НТК ІМК НАНУ є системою професійної взаємодії, що розглядає всі передбачені Статутом види діяльності НТК ІМК НАНУ з погляду досягнення академічної досконалості, включно з якістю освітньої діяльності та якістю вищої освіти.

1.3. В основу цього Положення покладено «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти», норми законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», досвід НТК ІМК НАНУ.

1.4. НТК ІМК НАНУ несе відповідальність за якість своїх освітніх послуг, спираючись на багаторічні традиції, академічну культуру, інтеграцію наукових досліджень та освітнього процесу, на власні місії, стратегію та цінності.

1.5. Система внутрішнього забезпечення якості освіти ґрунтується на таких принципах: академічна свобода, відкритість до нових знань та критики, чесність та толерантність у ставленні до всіх своїх членів та партнерів, автономія всіх своїх підрозділів та всіх членів спільноти НТК ІМК НАНУ, взаємна вимогливість та довіра; ініціативність, лідерство, суспільна та етична відповідальність, прозоре керівництво, постійне удосконалення, обґрунтовані рішення, зосередженість на здобувачах освіти та стейкхолдерах, етична відповідальність. Вимоги Положення є обов'язковими для здійснення всіма підрозділами й персоналом НТК ІМК НАНУ, що задіяні у виконанні й забезпеченні надання послуг вищої освіти, науковій і науково-дослідній діяльності.

2. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

2.1. Основними завданнями внутрішнього забезпечення якості є:

- забезпечення якості освіти НТК ІМК НАНУ як академічної установи, лідера української науки;
- забезпечення якісної, доступної сучасної освіти; підготовки фахівців у відповідності до сучасних вимог ринку праці, здатних до практичної реалізації отриманих знань у науці та виробництві, розвитку творчого наукового потенціалу молоді, намагання до самоосвіти та саморозвитку особистості як життєвої необхідності;
- створення системи навчання з належною матеріально-технічною базою;
- задоволення вимог роботодавців певних галузей економіки, зокрема з погляду регіональних потреб.

3. ФУНКЦІЇ

3.1. Система внутрішнього забезпечення якості освіти НТК ІМК НАНУ включає в себе наступні види діяльності:

- здійснення моніторингу та періодичний перегляд освітніх програм з метою забезпечення їх якості, залучення здобувачів вищої освіти до процесу періодичного перегляду освітніх програм та інших процедур забезпечення їх якості; урахування

позиції здобувачів вищої освіти під час перегляду освітніх програм шляхом опитування аспірантів, як анонімного, так і очних бесід; залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду освітніх програм та інших процедур забезпечення їх якості; реагування на виявлені недоліки в освітніх програм та освітньої діяльності з їх реалізації; формування культури якості, що сприяє постійному розвитку освітніх програм та освітньої діяльності за цими програмами; вивчення та узагальнення вітчизняного і зарубіжного досвіду з питань моніторингу якості освіти.

- щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти шляхом використання прозорих, чітких, зрозумілих форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та освітньої програми в цілому; відповідності форм атестації здобувачів вищої освіти вимогам стандарту вищої освіти; чітких та зрозумілих правил проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації програм;

- перевірка відповідності науково-педагогічних працівників Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності;

- підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників з метою забезпечення: розвитку викладацької майстерності науково-педагогічних працівників; відповідності академічної та/або професійної кваліфікації викладачів, необхідної для реалізації цілей та програмних результатів навчання освітньої програми; кадрового потенціалу для наукової діяльності, розробки й впровадженню інноваційних розробок;

- застосування інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом шляхом визначення чітких та зрозумілих правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу;

- публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти шляхом: оприлюднення на офіційному вебсайті проекту освітньої програми не пізніше ніж за місяць до затвердження або змін до неї; оприлюднення на своєму офіційному вебсайті точної та достовірної інформації про освітню програму в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства;

- дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

- координація дій всіх суб'єктів науково-освітнього процесу НТК ІМК НАНУ; прозорість прийняття ефективних рішень на всіх управлінських рівнях; аспіранторієнтоване навчання, викладання та оцінювання; вільне творче навчання (формування аспірантами власної траєкторії навчання, забезпечення вибірковості дисциплін);

- НТК ІМК НАНУ здійснює самооцінювання освітніх програм та умов їх реалізації, забезпечує подачу заяв на зовнішнє оцінювання якості вищої освіти у порядку та в терміни, визначені законодавством. Система забезпечення якості оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за акредитаційними критеріями.

4. СТРУКТУРА

4.1. Відповідальність та забезпечення якості навчання і викладання в НТК ІМК НАНУ покладається на наступних керівників та підрозділи: Генерального директора; першого заступника Генерального директора з наукової роботи (організація освітнього процесу); Гаранта освітньо-наукової програми (організація та проведення навчального процесу, інформаційні системи управління освітнім процесом, бібліотечні та інші інформаційні ресурси, інтеграція наукових досліджень та освітнього процесу, ліцензування та акредитація); вчену раду НТК ІМК НАНУ (розробка політики із забезпечення якості освіти); відділ аспірантури (забезпечення професійного та комфортного відбору та зарахування абітурієнтів, збір необхідних документів, організація навчального процесу, надання аспірантам soft skills); Раду молодих учених НТК ІМК НАНУ (просування ініціатив аспірантів, участь у забезпеченні якості та прийняття важливих рішень).

5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

5.1. Перший заступник Генерального директора є відповідальним за: забезпечення якості освітнього процесу; забезпечення, розроблення й доведення до співробітників та здобувачів вищої освіти політики і цілей у сфері якості вищої освіти; забезпечення інтегрування вимог забезпечення якості в процеси діяльності; забезпечення належних людських, інформаційних і матеріальних ресурсів, необхідних для виконання зобов'язань, установлених згідно з політикою і цілями НТК ІМК НАНУ; інформування співробітників про важливість виконання вимог стейкхолдерів, а також законодавчих, нормативних вимог до надання освітніх послуг;

5.2. Забезпечення якості освіти в НТК ІМК НАНУ здійснюється через вдосконалення управлінських та академічних підходів до процесу підготовки здобувачів вищої освіти.

5.3. Управлінські та академічні підходи в НТК ІМК НАНУ направлені на: якість організаційного, методичного та матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу; якість викладання; якість курсів дисциплін та освітньо-наукових програм; забезпечення відповідності аспірантів кваліфікаційним вимогам за спеціальністю 102 «Хімія»; здатність керівного складу НТК ІМК НАНУ приймати управлінські рішення стосовно подальшого вдосконалення та розвитку системи якості.

6. ВДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, НАВЧАЛЬНИХ КУРСІВ ТА ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

6.1. В НТК ІМК НАНУ функціонує система перегляду і вдосконалення освітнього процесу, курсів дисциплін та освітньо-наукових програм.

6.2. Питання, пов'язані з оновленням, вдосконаленням, створенням нових курсів дисциплін та внесенням змін до освітньо-наукової програми, розглядаються на засіданні хімічної секції Ученої ради НТК ІМК НАНУ. На такі засідання можуть бути запрошені зацікавлені аспіранти та працівники НТК ІМК НАНУ.

6.3. Відділ аспірантури може ініціювати внесення змін і доповнень до документів, що забезпечують освітній процес, з власної ініціативи або внаслідок результатів опитувань аспірантів та науково-педагогічних працівників НТК ІМК НАНУ.

6.4. На засіданні хімічної секції регулярно (1 раз на рік) здійснюється моніторинг якості викладання, курсів дисциплін та освітньо-наукової програми: через анонімне опитування аспірантів протягом навчального року або бесіду на засіданні хімічної секції Ученої ради НТК ІМК НАНУ. Результати анкетування надає завідувач

аспірантури.

6.5. В разі виявлення під час опитування та анкетування аспірантів чи відгуків викладачів недоліків, позитивних чи негативних свідчень стосовно успішності аспірантів, ці питання включаються до порядку денного хімічної секції Ученої ради НТК ІМК НАНУ. На такі засідання можуть бути запрошені зацікавлені аспіранти.

6.6. Гарант освітньо-наукової програми несе відповідальність за підтримання зворотнього зв'язку та реагування на результати опитування аспірантів.

6.7. Забезпечення якості освіти НТК ІМК НАНУ функціонально спирається на принципи децентралізації, автономії та ініціативності викладачів. Особливе значення має автономія викладача в організації викладання курсів дисциплін, визначенні принципів роботи академічної групи, процедури поточного контролю та умов оцінювання.

6.8. Гарант освітньо-наукової програми здійснює аналіз навчально-методичних матеріалів для викладання дисциплін.

6.9. Відповідальність за виконання освітніх програм за спеціальністю покладається на Гаранта освітньої програми, який особисто бере участь в освітньому процесі і відповідає кваліфікаційним вимогам, визначеними Ліцензійними умовами.

7. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

7.1. Публічність інформації про діяльність НТК ІМК НАНУ забезпечується згідно з вимогами Законів України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту», Постановами та Розпорядженнями Президії НАН України.

7.2. На веб-сайті НТК ІМК НАНУ розміщена точна та достовірна інформація про роботу відділу аспірантури: відомості про спеціальності, навчальні дисципліни та освітньо-наукову програму, за якими відбувається підготовка здобувачів вищої освіти, освітні компоненти, робочі програми навчальних дисциплін, довідка абітурієнту (правила прийому, ліцензії та сертифікати про акредитацію, зразки документів про освіту), відомості про викладачів, в тому числі їх наукова, навчально-методична, видавнича та громадська активність, відомості про підвищення кваліфікації. Інформація надається в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

7.3. Наукова бібліотека НТК ІМК НАНУ забезпечує доступ аспірантів до власних інформаційних ресурсів, ресурсів Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, до міжнародних наукометричних баз, доступ до яких наданий установам НАН України.

7.4. Інформаційне забезпечення освітньої діяльності у НТК ІМК НАНУ відповідає вимогам до ліцензійних умов цього виду діяльності.

8. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

8.1. Оцінювання знань аспірантів здійснюється шляхом поточного та підсумкового контролю, кваліфікаційної атестації та самоконтролю.

8.2. Форма проведення та критерії оцінювання поточного й підсумкового контролю визначаються у робочих програмах навчальних дисциплін.

8.3. Раз на рік (восени) на засіданні хімічної секції Вченої ради НТК ІМК НАНУ аспіранти звітують про стан виконання індивідуального плану.

8.4. За результатами звітів видається наказ про переведення аспірантів на наступний рік навчання або про незадовільний стан роботи та відрахування аспірантів.

8.5. В НТК ІМК НАНУ щорічно проводиться конференція-конкурс молодих вчених, у якій активну участь приймають аспіранти. За результатами виступів учасників конференції проводиться конкурс робіт молодих учених, аспірантів, спеціалістів НТК ІМК НАНУ. Журі, призначене наказом Генерального директора, оцінює роботи, визначає переможців, які нагороджуються на Вченій раді НТК «Інститут монокристалів» Дипломами. Молоді вчені – переможці конкурсу-конференції стають пріоритетними кандидатами на стипендію Президента України та стипендію НАН України.

9. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

9.1. Підвищення кваліфікації наукових та науково-педагогічних працівників НТК ІМК НАНУ забезпечується згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Порядок підвищення кваліфікації наукових та науково-педагогічних працівників» № 800 від 21 серпня 2019 року.

9.2. Підвищення кваліфікації працівників та співробітників — цілеспрямоване безперервне удосконалення професійних компетенцій та педагогічної майстерності, необхідних для опанування завданнями, які сприяють підвищенню якості управлінської, наукової, навчальної, методичної, інноваційної, творчої та виховної діяльності НТК ІМК НАНУ.

9.3. Педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть підвищувати кваліфікацію в Україні та за кордоном (крім держави, що визнана Верховною Радою України державою-агресором чи державою-окупантом).

9.4. Педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть підвищувати кваліфікацію за різними формами, видами.

9.4.1. Формами підвищення кваліфікації є інституційна (очна: денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна, на робочому місці, на виробництві тощо. Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись.

9.4.2. Основними видами підвищення кваліфікації є: навчання за програмою підвищення кваліфікації, у тому числі участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо; стажування.

9.5. Обсяг (тривалість) підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників устанавлюється в годинах та/або кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС, (один кредит ЄКТС становить 30 годин) за накопичувальною системою. Педагогічні та науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти підвищують свою кваліфікацію не рідше одного разу на п'ять років. Обсяг підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої і післядипломної освіти протягом п'яти років не може бути меншим ніж шість кредитів ЄКТС.

9.6. Підвищення кваліфікації педагогічними і науково-педагогічними працівниками здійснюється згідно з планом підвищення кваліфікації НТК ІМК НАНУ, який складається терміном на 5 років та затверджується заступником Генерального директора з наукової роботи.

9.7. Стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників може здійснюватися в закладах освіти, установах, організаціях та на підприємствах. Один день стажування оцінюється у 6 годин або 0,2 кредиту ЄКТС. За результатами проходження підвищення

кваліфікації педагогічним та науково-педагогічним працівникам видається документ про підвищення кваліфікації, технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та обліку якого визначається відповідним суб'єктом підвищення кваліфікації.

9.8. Керівник, заступник керівника закладу вищої, завідувач аспірантури закладу вищої освіти, які вперше призначені на відповідну посаду, проходять підвищення кваліфікації відповідно до займаної посади протягом двох перших років роботи.

9.9. Визнання результатів підвищення кваліфікації:

9.9.1. Результати підвищення кваліфікації у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, не потребують окремого визнання чи підтвердження.

9.9.2. У разі підвищення кваліфікації шляхом інформальної освіти (самоосвіти) замість документа про підвищення кваліфікації подається звіт про результати підвищення кваліфікації або робота (монографія, оглядова стаття), персональне розроблення електронного освітнього ресурсу, що виконані в процесі (за результатами) підвищення кваліфікації та оприлюднені на веб-сайті НТК ІМК НАНУ. Обсяг підвищення кваліфікації шляхом інформальної освіти (самоосвіти) зараховується відповідно до визнаних результатів навчання, але не більше 30 годин або одного кредиту ЄКТС на рік.

9.9.3. Окремі види діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників (участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування, самоосвіта, здобуття наукового ступеня) можуть бути визнані як підвищення кваліфікації. Обсяг підвищення кваліфікації шляхом участі педагогічного або науково-педагогічного працівника у програмі академічної мобільності зараховується в межах визнаних результатів навчання, але не більше ніж 30 годин або один кредит ЄКТС на рік. Один тиждень наукового стажування науково-педагогічних працівників зараховується як підвищення кваліфікації в обсязі 30 годин або одного кредиту ЄКТС.

9.9.4. Результати підвищення кваліфікації у інших суб'єктів підвищення кваліфікації визнаються рішенням Вченої ради НТК ІМК НАНУ. Для визнання результатів підвищення кваліфікації Вчена рада заслуховує педагогічного або науково-педагогічного працівника щодо якості виконання програми підвищення кваліфікації, результатів підвищення кваліфікації, дотримання суб'єктом підвищення кваліфікації умов договору та повинна прийняти рішення про:

- визнання результатів підвищення кваліфікації;
- невизнання результатів підвищення кваліфікації.

10. ДОКУМЕНТИ, ЩО РЕГЛАМЕНТУЮТЬ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НТК ІМК НАНУ

10.1. Якість освітньої діяльності визначається такими документами:

- Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Державній науковій установі «НТК «Інститут монокристалів» НАН України;
- Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Державній науковій установі «НТК «Інститут монокристалів» НАН України;
- Положення про відділ аспірантури Державної наукової установи «НТК «Інститут монокристалів» НАН України;
- Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових,

педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти в Державній науковій установі «НТК «Інститут монокристалів» НАН України;
- інші інформативні документи.

11. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ

11.1. У НТК ІМК НАНУ передбачені заходи із запобігання та виявлення академічної недоброчесності згідно з Положенням про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти в Державній науковій установі «НТК «Інститут монокристалів» НАН України.